

- νὰ ἀποκεφαλισθῆ.
 690 τοῦτο θέλ' ἡ βασιλεία
 γιὰ δικήν μας τιμωρία
 καὶ φερμάνια φοβερά
 γράφει στέλλει σιτὺς πασιᾶδες
 κι' εἰς αὐτοὺς τοὺς Βεζιράδες
 695 πλῆθος λόγια τρομερά!
 Λυπήθηκαν ὁ κόσμος, λυπήθηκαν πολλὰ
 τοὺς κίηκαν τὰ σπήτια, καὶ βιό τους καὶ καλά.
 Σμαῆλ Πασιᾶς σὰν εἶδε τὴν φλόγα εἰς αὐτὰ
 τὰ Γιάννινα τὰ μαῦρα κτυπεῖται δυνατὰ,
 700 παραπονεῖται, κλαίει σὰν τὸ μικρὸ παιδί
 στήν Τζέλοβαν ἐπῆγε καὶ ἔστησεν ὄρδι,
 καὶ οἱ λοιποὶ πασιᾶδες μ' ἀσκέρια ἀρκετὰ
 ἔξω σιτοῦν τὸ ὄρδι τους σιὰ Γιάννινα αὐτὰ.
 ἦλθαν οἱ ἄλβανῖται, Μπέηδες μὲ τιμὴ
 705 τὸ παλαιὸν αὐθέντην καθεὶς νὰ πολεμῆ.
 οἱ καπεταναραῖοι κι' οἱ κλέπται οἱ κακοὶ
 βαροῦν τὰ λιθαρίτζια τὴν κούλιαν τὴν κακὴ
 στέλλουν π' ὄλα τὰ κάστρα αὐτὰ τὰ φοβερά
 καὶ φέρουν κομπάρδες καὶ τόπια τρομερά,
 710 διὰ νὰ πολεμήσουν τὴν κούλιαν δυνατὰ
 τελείως νὰ τὴν ρίψουν ἀπ' τὰ θεμέλ' αὐτὰ.
 τότες νὰ ἰδῆς ὁ κόσμος ἀγγάριαι φοβεράς
 νὰ κουβαλοῦν τὰ τόπια καὶ μπάλας τρομεράς,
 χωρὶς νὰ τοὺς πληρώνουν καθὼς εἶχε ταχθεῖ
 715 ἀπὸ τὸν βασιλέα ραγιάς μὴν πειραχθῆ
 ἐμβῆκαν οἱ χαλτοῦποι ⁽¹⁾ ἐμβῆκαν δυνατὰ
 ἀπὸ τὰ ἄλλα σπήτια κι' ἀπ' τὰ καμέν' αὐτὰ
 ὅτι ηῦρηκαν νὰ πέρνουν μονάχοι ὁμιλοῦν
 διὰ νὰ ψωμοζήσουν τὰ βγάζουν τὰ πωλοῦν.
 720 ποῦ νᾶυρον τοὺς ἰπαράδες, δὲν πέρνουν ὄλιφῆ
 μήτε κᾶν δυνὰ παράδες νὰ πιοῦν ἕναν καφέ.
 δουλιὰ 'ναι τῶν χαλτούπων ὄχι νὰ πολεμοῦν,
 τὰ πλιάφια γιὰ νὰ τρώγουν, γομάραις ν' ἀτιμοῦν
 πολέμαγαν οἱ κλέπται κι' οἱ τζάμιδες αὐτοὶ

σελ. 60

σελ. 61

¹⁾ Χαλτούπους ὠνόμαζαν οἱ Ἰωαννῖται τοὺς ὀσμανλίδας ὄλους.

- 725 κι' αὐτ' οἱ Παραμυθιῶται γιὰτ' εἶναι δυνατοί.
δὲν μπόρεσ' ὁ Βεζύρης μ' αὐτὴν τὴν λιαπουριὰν
νὰ δώσῃ τὸ νιζάμι σ' αὐτὴν τὴν κλεπτουργιάν.
τί βάνουν τὰ τσαρούχια καὶ περπατοῦν βουνὰ
καὶ ζοῦν σ' ἀγρίους τόπους, εἰς λόγγους εἰς κρημνά.
- 730 κι' αὐτοὶ οἱ 'Αλβανῖται εἶν' ὅλοι δυνατοὶ
γιὰτὶ φοροῦν τσαρούχια πουκάμισο πλατὺ
κακὰ 'ναι τὰ τσαρούχια, κακ' εἶν' ἡ λιαπουριὰ
οἱ καπεταναραῖοι κι' αὐτὴ ἡ κλεπτουργιά.
δὲν εἶναι σαλβαράδες, νὰ λὲν ἀνασενί,
- 735 πιλάφια γιὰ νὰ τρώγουν χαλβάδες καὶ γιαχνί.
κρύπτονταν σὰ διαβόλοι ἔφευγαν παρεῦθὺς
νὰ πᾶν νὰ πολεμήσῃ φοβόταν ὁ καθεὶς,
κρύπτονταν σὰν διαβόλοι νὰ λείψῃ ὁ χατὰς
τ' ἀλῆ πασιᾶ σεφέρι, κακὸς ὁ κερατάς.
- 740 οἱ καπεταναραῖοι μ' αὐτὴν τὴν κλεπτουργιά
ἦλθαν νὰ πολεμήσουν κι' ὅλη ἡ λιαπουριὰ
χώθησαν στὰ καμένα, ἀρχίζουν καὶ βαροῦν
σκοτώθηκαν τριάντα κι' ὕστερ' ἀναμεροῦν.
μπῆκαν στὸ μπιζεστένι κι' ἀπέκει τοὺς βαροῦν
- 745 μὲ τόπια μὲ γκιουλέδες ὅσον κι' ἂν ἤμποροῦν,
ἔκαμαν καὶ γυροῦσι καμμιά τρακοσαριὰ
ἀπὸ τὸ κάστρον μέσα καὶ φεύγ' ἡ κλεπτουργιά,
ὁ πόλεμος χαμένος δὲν ξεύρουν τί νὰ ποῦν
τζιασοῦται εἶναι ὅλοι καὶ ποῖον νὰ κτυποῦν.
- 750 τοῦ δίδουν τὰ χαμπέρια ποὺ κάθουντ' οἱ ἐχθροὶ
κι' ἐκεῖ βλέπεις καὶ πίπτουν γκιουλέδες τρομεροί.
Μουχτάρη πασιᾶ, τοῦ γράφει, ὁ Ρούμελης νὰ 'λθῆς
ὁ βασιλιᾶς μᾶς γράφει σεργοῦνι νὰ σταθῆς.
Μουχτάρ πασιᾶς κινάει καὶ ἔρχεται εὐθὺς
- 755 κι' εὐγαίνουν οἱ πασιάδες τὸν δέχεται καθεὶς
εὐθὺς τὸν λὲν νὰ πάνῃ σεργοῦνι νὰ σταθῆ
ὁ βασιλιᾶς προστάζει καὶ ἔτσι νὰ φερθῆ,
κινᾶ εἰς τὸ σεργοῦνι μὲ μέγαν ὀδυρμόν,
μὲ δάκρυα, μὲ λύπας, καὶ μὲ ἀναστεναγμόν.
- 760 ποῦ πασιᾶ μου τὰ ρεχάτια;
ποῦ τὰ ζεύκια καὶ τὰ ράχτια
ποῦ ἡ δόξα ἡ καλή;

σελ. 62

ποῦν' αὐτοὶ οἱ τζιαουσαδες
 ποῦναι κι' οἱ μπουλουμπασαδες
 765 ποῦ τιμή σου ἢ πολλή·
 ποῦν αἰ τζοῦπραι καὶ αἰ νέαι
 αἰ γυναῖκες αἰ ὄραῖαι
 καὶ ἡ Νήτζα τοῦ Σουλῆ; (¹)
 ποῦ βασιλικαὶ εἰρῆναι

σελ. 63

770 ποῦ σοῦ στέκονταν σὰν χῦναι
 κ' ἢ λαμπρούσιω ἢ καλή;
 ποῦ τᾶλογα τὰ ἄτια
 ποῦ αἰ σέλαι καὶ τὰ ράχτια
 τὰ πολλὰ καὶ τρομερὰ

775 ποῦ κινούσες στὸ κυνήγι
 σὰν παιδὶ εἰς τὸ παιχνίδι
 μὲ ζαγάρια φοβερὰ
 ποῦ σαράγια ποῦ παλάτια
 ποῦ σελτέδες ποῦ μακάτια;
 780 ποῦ τὰ κλόσια τὰ χρυσᾶ;
 ποῦ γιαστήκια κατηφένια
 μαξιλάρια χρυσαφένια
 καὶ παπλώματα χρυσᾶ;
 πῆγαν φίλε γιὰ τὴν ὄρα

785 ὅσα εἶχες ἕως τώρα
 καὶ γυναῖκες παρευθὺς
 καὶ σαράγια καὶ παλάτια
 καὶ τζεγγίστραις καὶ ραχάτια
 ὅλα χάθηκαν εὐθύς.

790 ὦφ' τί ματαιώτης κόσμος
 ὦχ τί χιλασμός δικός μου
 χάθηκαν ἢ ἐξουσία
 ἔλειψεν ἢ αὐθεντία
 ἔλειψαν καὶ τὰ πολλὰ

σελ. 64

795 πῆγαν ὅλα γιὰ τὴν ὄρα
 ὅσα εἶχαμεν ὡς τώρα
 τ' ἀναρίθμητα καλά.
 ὦχ μεγάλη δυστυχία

¹) ἢ καλύτερα ἀγαπητικιά τοῦ Μουχτάρ πασιᾶ.

- ὦφ μεγάλη τυραννία !
 800 τί μεγάλ' ἀνησυχία
 κι' ἔξαφνὴ μας δυστυχία
 μέγας μας ἀφανισμός.
 ποῦ μᾶς ἤνυρε τοὺς ἀθλίους
 ἄπταιστα καὶ ἀναιτίους
 805 ὁ μέγας χαλασμός
 πῶς λοιπὸν γὰ ὑποφέρω
 ὅταν εἰς τὸν κοῦν μου φέρω
 τὰς γυναῖκας τὰ παλάτια
 τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ρεχάτια
 810 τὴν λαμπούσιω τὴν καλὴ
 καὶ τὰς τζούπρας πανταράδα
 ποῦ μοῦ στέκονταν ἀράδα
 καὶ τὴν Νήτσαν τοῦ Σουλῆ
 ὅλοι ἄρχησαν μ' ἀφήνουν
 815 μήτε δύο νὰ μὴ μείνουν.
 κᾶν νὰ δεῖξουν τὴν φιλίαν
 γιὰ παρηγοριὰν καμμία
 νὰ ἀποδειχθοῦν σωστοὶ
 μήτ' ὁ Τζέτζης κᾶν ὁ σκῦλος
 820 ὁ Κολέτης μου ὁ φίλος
 καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πιστοί.
 Ἄχ ἄχ ἄχ Ἰωαννῖται
 χαίρετε καὶ εὐτυχεῖτε
 πλέον δὲν θὰ μᾶς ἰδῆτε
 825 ἴσως μᾶς ἐνθυμηθῆτε
 καὶ ἡμᾶς καμμιὰ φορὰ
 τί πολὺ σᾶς ἀγαποῦμαν
 μ' ὅλον ποῦ σᾶς ἀδικοῦμαν
 στὴν ἀγκάρια φανερά.
 830 πῆγε σιὸ μοναστῆρι ὅλοι τὸν ὄμιλοῦν
 γιὰ νὰ γυρίση πίσω καὶ τὸν παρακαλοῦν.
 καὶ προσταγὴν νὰ δώση εἰς τὴν ἀλβανιτιὰν
 καὶ εἰς τὸ μοναστῆρι νὰ βάλουν τὴν φωτιάν.
 κι' ὅσοι τὸν προσκυνήσουν μαζί του νὰ ἔλθοῦν
 835 κι' ὅσοι δὲν προσκυνήσουν ὅλοι νὰ σκοτωθοῦν
 κι' ἀμέσως νὰ νικήση καὶ ἄς μὴ στοχασθῆ

- στὰ Γιάννινα νὰ ἔλθῃ ὀρδί νὰ χαλασθῇ.
 αὐτὸς δὲν τοὺς ἀκούει σουλτάνον προσκυνεῖ, σ. 66
 στὸ Ἐγγιουρι σεργουῖνι τὸν στέλλουν καὶ κινεῖ.
 840 Βελῆ πασιᾶν τὸν στέλλουν κι' αὐτὸς εὐθύς κινεῖ
 σεργούν' εἰς τὴν Κυτάγια, σουλτάνον προσκυνεῖ.
 Ἀλῆ πασιᾶ φωνάζουν, δὲν προσκυνᾷς ζουρλὲ
 ποῦ εἶναι τὰ παιδιὰ σου χαμένε καὶ τερλέ;
 παιδιὰ μου δὲν τὰ ἔχω κι' ἐγὼ τὰ ἀτιμῶ,
 845 ἐγὼ εἶμαι σαήνη ὁποῦ σᾶς πολεμῶ,
 ἐγὼ εἶμαι παληκᾶρι νὰ δῆτε μιὰ φορὰ
 κι' αὐτὰ εἶναι γυναῖκες τὸ λέγω φανερά.
 γυναῖκες μὲ μουστάκια τὸ λέγω φανερά
 ἐγὼ τὰ ἐτιμοῦσα, τάκαμνα φοβερά.
 850 ἐπῆγεν εἰς τὴν πόλιν Γιαννίνου ὁ καμὸς
 πῶς ἔχ' ἀκολουθήσει μεγάλος χαλασμός.
 θυμώθη ὁ σουλτάνος τοὺς στέλλει φοβερὰ
 τόπια καὶ κομπαράδες χαβάνια τρομερὰ.
 γράφει κι' ἓνα φερμάνι στὸν Ρούμελης Βαλῆν
 855 τ' Ἀλῆ πασιᾶ νὰ πάρη ζητεῖ τὴν κεφαλὴν.
 τὸν μέρμπτην (¹) Βρυόνην τὸν ἔκαμε πασιᾶν
 νὰ μάση τσ' ἀρβανίτας νὰ κάμη χαλασιάν.
 σὰν εἶδαν οἱ πασιάδες σουλτάνου τὴν ὀργὴν
 τὸ ὑψηλὸν φερμάνι κι' αὐτὴν τὴν προσταγὴν
 860 πολέμησαν ἀνδρείως μὲ μάνιαν περισσὴν
 χαλνοῦν τὰ λιθαρίτζια τὴν κούλιαν τὴν μισήν.
 Μπαμπᾶ πασιᾶς θερμάθη καὶ ἦλθ' εἰς τὰ δεινὰ σ. 67
 τ' ἀσκέριτ' ἔλυπεῖτο γιὰτ' ἦταν ἀχαμνὰ
 κι' ἀμέσως ἀποθνήσκει τὸν θάπτουν στὸ τζαμί
 865 ὄλοι οἱ βεζυράδες μὲ δόξαν μὲ τιμὴ.
 γράφουν στὸ Τεπελένι Μαχμούτης νὰ σταλθῇ
 Μουχτᾶρ πασιᾶς τὸν θέλει κι' ἀμέσως νὰ ἔλθῃ.
 σηκώθη στὸ ποδάρι ὄλη ἡ τοσκουριά
 καὶ γράφουν δὲν τὸν στέλλουν κι' ὄλη ἡ λιαπουριά.
 870 στέλλουν καὶ οἱ πασιάδες στράτευμα διαλεκτὸν
 ἕως τρεῖς χιλιάδες καλὸν καὶ δυνατὸν.

¹) Ὁ ἰμέρμπτης ἦτο ἄνθρωπος τοῦ Ἀλῆ πασιᾶ γυρίζοντας καὶ δουλεύοντας πιστὰ τὸν βασιλέα τὸν ἔκαμαν πασιᾶ.

- σηκώθη στὸ ποδάρι ὅλη ἡ Τοσκουριά
πόλεμον νὰ ἀνοίξουν κι' ὅλη ἡ λιαπουριά
καὶ πέρνουν τὰ ντουφέκια καὶ ρίπτονται προστὰ
875 κι' ἀρχίζουν νὰ δουλεύουν μὲ ὅλα τὰ σωστά.
τὸν πόλεμον σὰν εἶδαν τοῦτ' οἱ βασιλικοὶ
κι' οἱ λιάπηδες πῶς εἶναι κι' οἱ τόσκιδες κακοὶ
τὸν πόλεμον ἀφήνουν γιατί δὲν ἤμποροῦν
μήτε παιδι γυρεύουν μόνον ἀναμεροῦν.
880 τὸν ὀλιφέν ὁ Νότης ζητεῖ νὰ τοῦ δοθῆ,
Σμαῆλ πασιᾶς τοῦ λέγει, δὲν πάνει νὰ χαθῆ.
'Ο Νότης τ' ἀπεκρίθη μὲ λόγον ἐνταῦτῳ
γιατὶ σοῦ κακοφάνη; τὴν ρόγαν μου ζητῶ.
τί τζαμπουνᾶς κιαφύρη, ἐγὼ σ' ἔχω ραγιά,
885 τὰ γρόσια τί τὰ θέλεις; σὲ κόπτω τώρα γιά.
ἐγὼ θελά σε κάμω ὡς σκλάβος νὰ φερθῆς
καὶ γεωργὸς νὰ γένης ραγιάς μου νὰ σταθῆς.
ὁ Δράμαλης κρεμάει καὶ ἓναν ἰδικὸν
τοῦ Νότη παλικάρι γιατί ἔκαμε κακόν·
890 ὁ Νότης τὸ μανθάνει, λυπεῖται δυνατὰ
καὶ εἰς τὸν νοῦν του βάνει τὰ λόγια αὐτά.
γιατί νὰ μοῦ κρεμάση τὸν ἄνθρωπον μιλεῖ
μ' ἓνα θυμὸν μεγάλον τοῦ ἴδιου Δραμαλῆ;
αὐτὸς τὸν ἀπεκρίθη γιατί αὐτὸν τὸν ραγιά
895 πενήντα γρόσια ἀξίζει τὰ δίδω τώρα γιά.
'Ο Νότης τ' ἀπεκρίθη τοῦ κρίνει αὐστηρὰ
νὰ δῆς τὸ τί θὰ κάμω κι' ἐγὼ μίαν φορὰ.
'Ο Δραμαλῆς τοῦ λέγει τί τζαμπουνᾶς μωρὲ
κιαφύρη, τζαναμπέτι, γκιαούρη βρωμερέ;
900 'Ο Νότης σὰν ἀκούει ἐτοῦτα τὰ πολλὰ
στὸ Πέραμα διαβαίνει, στοχάζεται καλὰ
τί διάβολο νὰ κάμω ἄλλο δὲν μ' ὠφελεῖ
νὰ στείλω ἀρτζουχάλι σ' αὐτὸν τὸν Καραλῆ
καὶ γράφει ἀρτζουχάλι καὶ τὸν παρακαλεῖ
905 τὸ στέλλει μὲ τὸν Μάρκον κι' αὐτὸς νὰ τοῦ μιλῆ.
'Αλῆ πασιᾶς διαβάζει κ' ἐχάρηκεν πολὺ
καὶ πρῶτον ἀπεκρίθη τοιούτως ὁμιλεῖ.
ἐγὼ ζητῶ ραχέμια πρῶτα νὰ μοῦ δοθοῦν
γιά νὰ μὴ μὲ γελάσουν, πιστοὶ νὰ μοῦ σταθοῦν

σελ. 68

- 910 τοῦ ἔδωκαν ραχέμια αὐτοῦ τοῦ Καραλῆ
 δώδεκα παλικάρια κι' ἐχάρηκε πολύ.
 κι' αὐτὸς τοὺς δίδει ἄσπρα φλοράκια περισσὰ
 πουγγιὰ χίλια διακόσια, μισίρικα μισά.
 ὁ Νότης λιμουριάζει πρόβατα ἀρκετὰ
- 915 τοῦ στέλλει τοῦ Βεζύρη πεσκέσια ὅλ' αὐτά.
 κίνησε μέσ' τὴν Σούλην νὰ πάη νὰ σταθῆ,
 καθὼς τοῦπ' ὁ βεζύρης ἔτσι ἀκολουθεῖ.
 φεύγει με' τοὺς σουλιώτας κι' ἀγρεύει ὁ καθεὶς
 κι' ἂν ἀπαντοῦσαν τοῦρκον τὸν ἔκοπταν εὐθύς.
- 920 Σμαῆλ πασιᾶς τ' ἀκούει θυμώθηκε πολὺ
 κι' ἀπάνω τους νὰ πάνη στοχάζετ' ὁμιλεῖ
 πάλιν ξαναστοχάσθη, τὸ βρῖσκει ὑψηλὸν
 τὰ Γιάννινα ν' ἀφήκη δὲν θὰ τοῦ βγῆ καλόν.
 καὶ στέλλει τὸν Δεσπότην στῆς λάκας τὰ χωριὰ
- 925 νὰ μὴ τὸ σκώσουν ὅλα μ' αὐτὴν τὴν κλεπτοῦργιὰ,
 ἐπῆγεν ὁ δεσπότης τοὺς εἶπε νὰ σταθοῦν
 πιστοὶ στὸν Βασιλέα σουλιώτας μὴ δεχθοῦν.
 τοῦ ἔδωκαν ραχέμια τὰ ἄλλα τὰ χωριὰ
 ὅσα δὲν τοῦχαν σκώσει μ' αὐτὴν τὴν κλεπτοῦργιὰ.
- 930 Σμαῆλ πασιᾶς πασχάει με' καμμιά μαργιολιὰν
 Ἀλῆ πασιᾶ νὰ κάμη μεγάλην διαβουλιάν.
 κράζει τὸν κύρη Ἀλέξη μ' αὐτὸν νὰ στοχασθῆ
 εἰς τὸ νησιὶ νὰ πάνη καὶ νὰ κουβεντιασθῆ
 με' τὸν Ταχῆρ ἀμπάζην, κι' ἐκίνησαν εὐθύς
- 935 πολὺ τὸν παραγγέλει εὐμορφα νὰ φερθῆς
 ἐπῆγ' Ἀλέξη Νοῦτζος εμβαίνει ἐν ταῦτῳ
 μέσα εἰς τὸν Βεζύρη τοῦ λέγει τὸ καὶ τό.
 Ἀλῆ πασιᾶς τ' ἀκούει κι' ἐχάρη δυνατὰ
 καὶ τούδωκεν ὡς δῶρον πουγγεῖα ἀρκετὰ,
- 940 κ' εὐγαίν' ἀμέσως ἔξω Σμαῆλ πασιᾶ μιλεῖ
 κι' αὐτὸς καταλαμβάνει πῶς ἔχ' ἐπιβουλή
 καὶ στέλλει εἰς τὰς δύο τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς
 Σμαῆλ πασιᾶς τὸν θέλει καταλαβαίν' αὐτὸς
 Σμαῆλ πασιᾶν καὶ Δράμαλ' πῶς ἔχουν διαβουλιάν
- 945 πῶς ἤφεραν φερμάνι ἀπὸ τὸν βασιλιά,
 διὰ νὰ τὸν χαλάσουν με' δόλον, με' ψευτιάν
 ν' ἀκούση νὰ τρομάξη ὅλη ἡ ἄλβανιτιά.

σελ. 69

σ. 70

- τοῦ λέγει τί μὲ θέλουν τὴν νύκτα ἀπορῶ
 ἐγὼ ἐπῆρα αἷμα νὰ ἔλθω δὲν μπορῶ.
 950 καβάζην ξαναστέλλουν εὐθύς νὰ σηκωθῆ
 τ' εἶν' ἔχτεζᾶς μεγάλος ἐδῶ καὶ νὰ ἔλθῃ.
 ὁ κύρ Ἀλέψης πάλιν τοιούτως ὁμιλεῖ
 τὸ βράδυ τί μὲ θέλουν δὲν εἶν δουλιὰ καλή;
 νὰ πῆτε τῶν πασιάδων τοὺς κάμνω τειμενά,
 955 ἐτράβηξα τὸ αἷμα καὶ εἶμαι ἀχαμνά.
 δὲν ἤμπορῶ νὰ ἔλθω τὸ τέλος νὰ γενῆ
 κι' ὡς κάμουν οἱ πασιάδες τὸ ὅτι τοὺς φανῆ.
 διώκει τὸν καβάζην καὶ στέλλει ἐν ταῦτῳ
 σ' αὐτὸν τὸν σηληκτάρην γράφοντας τὸ καὶ τό.
 960 τοῦ στέλλ' ὁ σηληκτάρης πενήντα δυὸ παιδιά
 διὰ νὰ τὸν φυλάξουν ἐκείνην τὴν βραδιά,
 καὶ τὸ πουργὸν κινουῦσι καὶ βγαίνουν στὸ ντοβρᾶ
 τέσσαρα τέπια πῆραν στὸ στρουῖνι φοβερά,
 καὶ ὅλ' ἀποφασίζουσιν μὲ τὴν ἄλβανιτιὰν
 965 πηγαίνουν στοὺς λυγγιάδες καὶ ἔβαλαν φωτιάν,
 στὸ στρουῖνι κατηβαίνουν κι' ὕστερα στὸ νησι
 ἐμβαίνουν στὸν Βυζύρην σχεδὸν καὶ οἱ μισοὶ
 τουμβάζουσιν ζηρέδες καὶ πρόβατα πολλὰ
 ρακί, κρασί καὶ ἄλλα διάφορα καλά.
 970 τ' ἀκοῦν οἱ Βεζυράδες ταράχτηκαν πολὺ
 καὶ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον τοιούτως ὁμιλεῖ.
 τῶραγια θὰ γυρίση ὅλ' ἡ ἄλβανιτιὰ
 τ' ὀρδί μας νὰ χαλάσῃ ἐπ' ἅν' εἰς μιὰ ματιὰ.
 καὶ πάλιν ξαναβγαίνουν ἀπ' τὸν Ἀλῆ πασιᾶν
 975 εἰς τοῦ Ντοβρᾶ πηγαίνουν καὶ κάμουν χαλασιάν,
 πιάνουσιν δυὸ ἄλβανίταις στὰ πάνω Σουδενὰ
 τὰ ἄρματα τοὺς πῆραν μὲ ὅλα τὰ δεινὰ
 γυρεύουσιν νὰ τοὺς στείλουν ἐτούτους παρευθὺς
 εἰς τὸ ὀρδί δεμένους νὰ κρεμασθῆ καθεὶς.
 980 μανθάν' ὁ σηληκτάρης κι' ὁ Ἄγος ἐν ταῦτῳ
 ρίπτονται στὸ Ζαγόρι μὲ στράτευμ' ἄρκετό,
 πηγαίνουν λιμουριάζουσιν τα πάνω Σουδενὰ
 καὶ δὲν ἔχουν ἀφήσει τίποτας πουθενά.
 985 ἀμέσως νὰ πηγαίνουν καὶ κίνησαν εὐθύς,
 κι' ὕστερ' ἀποφασίζουσιν στὴν Σούλην ὁ καθεὶς

σ. 71

σ. 72

- στέλλουν καὶ οἱ πασιάδες αὐτὴν τὴν Τζαμουργιὰν
τὴν δούλην νὰ χαλάσουν νὰ κάμουν λιμουριά.
πῆγαν καὶ λιμουριάζουν ἐκεῖνα τὰ χωριά
ποὺ ἦλθαν οἱ χωριάτες κι' ἔκαμαν λιμουριά.
990 ὅταν ἦλθαν κι' ἐμβῆκαν στὰ Γιάννινα αὐτὰ
κι' ἄρπαξαν τεντζερέδες, σαγάνια ἄρκετά
Θεὸς κύτα παιδεύει κάθε ἁμαρτωλόν,
καὶ δίδει εἰς καθέναν παράδειγμα καλόν.
στέλλει καὶ ἓνα γράμμα στὴν Σούλην μυστικόν
995 ν' ἀλθοῦν γιὰ νὰ χαλάσουν ὄρδι βασιλικόν.
κι' ἀρχίζει ἓνα βράδυ καὶ ρίπτει φοβερὰ
'Αλῆ πασιᾶς χαβάνια καὶ τόπια τρομερὰ,
ἕως τὰς δέκα ὥρας ρίπτει διαβολικά,
τόπια καὶ κομπαδάδες πολὺ τρομακτικά.
1000 κι' εὐγάζ' ἀπὸ τὸ κάστρον στράτευμα δυνατὸν
ὡς δύο χιλιάδες κι' ὅλον διαλεκτόν,
κι' ἐκίνησαν νὰ πιάσουν Σμαῆλ πασιᾶν αὐτὸν
στὸ κάστρον νὰ τὸν μπάσουν ἂν εἶναι δυνατόν.
ἐπλάκωσαν τὰ τόπια στὴν Λούτζαν σταματοῦν
1005 στὰ σπήτια μέσ' ἐμβῆκαν ξετάζουν καὶ ρωτοῦν.
· πάλιν τοὺς ξαναλέγουν ὅλοι νὰ σιωποῦν
καὶ τ' ἄρματα νὰ βάλλουν χαλτούπους νὰ κτυποῦν.
τὸν Δραμαλὴν δεμένον τὸν πιάσταμεν εὐθὺς (¹)
Σμαῆλ πασιᾶν ἀκόμη κι' ἄς σιωπῆ καθεὶς.
1010 χαλτοῦποι σὰν ἀκούουν γιὰ τὸν 'Αλῆ πασιᾶν
πῶς βῆκε καὶ θὰ κάμη μεγάλη χαλασιᾶν
εὐθὺς καθαλικεύουν νὰ φύγουν μὲ ὄρμην
κι' ἂν ἔλειπ' ὁ Βρυόνης θάχαναν τὴν τιμὴν.
'Ομὲρ πασιᾶς Βρυόνης φανάζει δυνατὰ
1015 τὸ Μέτη Μουχαμέτη εἰς τὰ ὄρδια αὐτὰ
τὸ ὅσοι εἶναι τοῦρκοι κανεὶς νὰ μὴ σταθῆ,
τὸν Μουχαμέτ πιστεύει νὰ βγῆ μὲ τὸ σπαθί
κι' εὐγαίνει γελεκάτος κι' αὐτὸς μὲ τὸ σπαθί
καὶ κάμ' ἓνα γυροῦσι στὴν μέσ' εἶχε χωθῆ.
1020 σκοτώθηκαν περίσσοι πολλοὶ καὶ διαλεκτοὶ

σ. 73

¹) αὐτὸ τὸ εἶπαν μὲ διαβουλιὰ πῶς ἐπίασαν τὸν Δράμαλην διὰ νὰ μὴ ἀγρεύουν οἱ τοῦρκοι οἱ Γιαννιωταὶ ἐναντίον των.

- τ' Ἀλῆ πασιᾶ ἄλβανῖται μεγάλοι δυνατοὶ
 τοὺς ἔχει γίνει τούτων μεγάλη χαλασιὰ
 τοῦ σκοτώσαν ἀνθρώπους πολλοὺς τ' Ἀλῆ πασιᾶ
 σκοτώθηκαν κ' ἀπ' ἔξω πολλοὶ μὲ διαβουλιὰ
 1025 τοὺς πέρνουν τὰ κεφάλια διὰ τὸν βασιλιάν.
 ἔγινε καὶ στὴν Σούλη ἕνας διαβολικὸς
 πόλεμος μὲ ντουφέκια πολὺ τρομακτικὸς.
 ἔπιασαν οἱ σουλιῶται διακόσους διαλεκτοὺς
 τζάμιδες παλικάρια, τοὺς πλέον δυνατούς.
 1030 τὰ ἄρματα τοὺς πέρνουν, τοὺς ὀμιλοῦν καλὰ
 τοὺς γλυκοκουβεντιάζουν μὲ λόγια ἀπαλά.
 ἡμεῖς ἀπὸ τὸν σουλτάνον ἔχομεν λευθεριὰ
 γιατί μᾶς πολεμεῖτε ἐσεῖς ἢ Τζαμουργιά;
 καθῆστε εἰς τὴν ἄκρην σαυτὴν τὴν Τζαμουργιά
 1035 σύρτε νὰ τὴν φυλάτε μὴν γένη λιμουριά.
 κι' ὁ Νότης στέλλει γράμμα στὴν Ἄρτα μιὰ φορὰ
 νὰ στέλλουν τὰ ρεχέμια, τοὺς γράφει φανερά.
 ρακί, κρασί νὰ στείλουν τζαρούχια καὶ κηριά
 κι' ἀνίσως δὲν τὰ στείλουν θὰ κάμουν λιμουριά,
 1040 ἀλλιῶς νὰ μὴ φερθῆτε ἐσεῖς οἱ Ἄρτινοὶ
 τί θὰ λιμουργιαχθῆτε θὰ μείνετε γυμνοί.
 στέλλουν στὸ Τεπελένι ὄλ' ἀπὸ τὸ ὄρδι
 Μαχμούτ μπέην νὰ στείλουν Μουχτὰρ πασιᾶ παιδί,
 στέλλουν πουγγεῖα χίλια σ' αὐτὴν τὴν Τοσκουριά
 1045 καὶ στέλλουν τὸ παιδίον κρατοῦσι τὰ φλουριά.
 Ἀλῆ πασιᾶς μανθάνει τὸ πῶς θελα σταλθῆ
 πάσχει νὰ κάμη τρόπον διὰ νὰ ἀρπαχθῆ
 κι' εὐγάζ' ἀπὸ τὸ κάστρον ἀνθρώπους ἀρκετοὺς
 Γκέγκηδες Ἀλβανίταις διακόσους δυνατούς.
 1050 Μαχμούτ μπέην ν' ἀρπάξουν ὅπως κι' ἂν ἤμποροῦν
 καὶ σὰν εὐγῆκαν ἔξω θαυμάζουν κι' ἀποροῦν
 γιατί νὰ το ἀρπάξουν δὲν ἦτο δυνατόν.
 ἔρχονται ἑπτακόσιοι μὲ τὸ παιδί αὐτό.
 ὁ Ρούμελης τὸ δέχθη καὶ τὸ παρηγορεῖ
 1055 καὶ βλέποντάς το πνεῦμα θαυμάζει κι' ἀπορεῖ
 καὶ τὸ παιδί σὰν ἦλθε στὸν Ρούμελη βαλῆ
 ἄρχησε γιὰ νὰ κλαίῃ καὶ νὰ τοῦ ὀμιλῆ.
 θαυμάζω ὁ Σουλτάνος πῶς νὰ μᾶς ὀργισθῆ ;

σ. 74

σ. 75

- ζητεῖ τὴν γενεάν μας διὰ νὰ χαλασθῆ;
 1060 Πασιόμπτης νὰ γένη αἰτία καὶ φθορά;
 νὰ σβῆσ' τὴν γεννεάν μας ἀδίκως φανερά
 ἔγινε κορκοσοῦρης σ' αὐτὸν τὸν βασιλιάν
 ἡμᾶς νὰ προξενήσῃ μεγάλην διαβουλιάν
 ὁ πάπος μ' ἔχει κάμει πολέμους τρομεροὺς
 1065 μὲ σέρπους μὲ μοσχόβους μ' ἀνθρώπους φοβερούς;
 αὐτὰ παραπονεῖται ἐτοῦτο τὸ παιδί
 τὰ λέγει παρρησία εἰς ὄλον τὸ ὄρδι.
 καὶ ὕστερα ὁ Ρούμελ προστάζει νὰ σταλθῆ
 σεργούνι στὸ "Εγγιουρ" ἐκεῖ γιὰ νὰ σταθῆ.
 1070 ὁ βασιλιᾶς σὰν εἶδε πῶς ἡ δουλειὰ ἀργεῖ
 στέλλει εἰς τὸν Μωρέαν μιὰ νέαν προσταγήν.
 προστάζει τὸν Βεζύρη Χρουσίτ Ἀχμέτ πασιᾶν ⁽¹⁾
 γιὰτ' ἦταν ξακουσμένος ἀπὸ κάθε πασιᾶν
 ἦταν πασιᾶς μεγάλος πολὺ ἐπαινετός,
 1075 Βεζύρης ξακουσμένος ἀπ' ὄλους δυνατὸς
 στρατεύματα νὰ μάσῃ Ρούμελης νὰ γενῆ
 στὰ Γιάννινα νὰ ἔλθῃ ἀνδρεῖος νὰ φανῆ.
 ναλθῆ νὰ πολεμήσῃ αὐτὸν τὸν Καραλῆν
 κι' ἀμέσως νὰ τοῦ πάρῃ ζητεῖ τὴν κεφαλὴν.
 1080 ἐκίνησε κι' ἐμβαίνει στὰ Γιάννινα εὐθὺς
 κι' εὐγῆκαν οἱ πασιάδες τὸν δέχθηκε καθεῖς.
 Ἀλῆ πασιᾶς μανθάνει καὶ λέγ' εἶναι καιρὸς
 καὶ κάμνει σιανηλήκια ποῦ τόρχετ' ὁ ἐχθρὸς
 τοῦ ἔρριψε ντουφέκια καὶ τόπια τρομερὰ
 1085 μὲ μοναχὴν μπαρούτην χαβάνια φοβερά.
 εἰς τὸν τεκιέν κονεύουν Χρουσίτ Ἀχμέτ πασιᾶν
 κι' ἡ εἶδησις πηγαίνει εἰς τὸν Ἀλῆ πασιᾶν.
 σὰν ἔπαυσ' ἡ ἡμέρα κι' ἐνύκτωσε πολὺ
 ἀρχίνησαν τὰ τόπια ἀπὸ τὸν Καραλῆν,
 1090 πίπτουσιν αἱ ροκέται, γκιουλέδες οἱ κακοὶ
 τὸν ἔκαμε νὰ ἔβγῃ ζάρκος μὲ τὸ βρακὶ
 καὶ τὸ πορνὸν προστάζει ὁ Ρούμελης νὰ λθῆ
 Σμαῆλ πασιᾶς ἀρχίζει μεγάλως νὰ κλαυθῆ

σ. 76

¹⁾ ὁ ἴδιος ἐχάλασε καὶ τὸ Χαλέπι πολεμῶντας ἡμέρας ἑκατὸν δέκα καὶ ἔκοψεν ὄλους τοὺς ἐκεῖ μεγάλους.

- Βεζύρη μου τί λέγεις νά ξεύρης σ' ὄλ' αὐτά
 1095 αἰτία εἶν' ὁ Ρούμελ τοῦ ἔμβασε σφαχτά.
 δὲν εἶν' ντροπὴ σὲ σένα, ὦ Ρούμελ' τοῦ μιλεῖ
 π' ἄφηκες τὸν Σουλτάνον βοηθᾶς τὸν Καραλή ;
 αὐτὸς τοῦ ἀπεκρίθη ὅσον κι' ἂν ἤμπορῶ
 δουλεύω τὸν Σουλτάνον καὶ εἶναι φανερό.
- 1100 Χρουσὶτ' πασιᾶς τοῦ λέγει μ' ἕναν ἀψηφισμὸν
 σεργοῦνι νά πηγαίνῃ μὲ ἄγριον θυμὸν
 ποῦ εἶν' αἱ χαζινέδες ὅλοι τοῦ βασιλιᾶ
 τὸν κόσμον νά πλειρώνῃς ἔσ' ἔχεις διαβουλιᾶ.
 ἔγ' ὅλους τοὺς πληρώνω, ὅλους τοὺς ἀγαπῶ
- 1105 ἄγριοι ἄνθρωπ' εἶναι δὲν ξεύρω τί νά πῶ.
 λογαριασμὸν νά δώσης σεργοῦνι παρευθὺς
 ὦ Ρούμελη νά γένῃς, κι' ἐδῶ νά μὴ σταθῆς.
 λογαριασμὸν τοῦ πέρνει στὸ Νῆσσο' σεργουνλήν
 κάμνει τὸν Γκαβανόζουγλ' τῆς Ρούμελης Βαλῆν,
- 1110 καὶ κράζει τοὺς πασιᾶδες διὰ νά στοχασθοῦν
 καὶ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον γιὰ νά κουβεντιασθοῦν.
 Ἰσοῦφ πασιᾶν τὸν στέλλει ἀπὸ τὴν Τζαμουριᾶν
 τὴν Σούλην νά κτυπήσῃ αὐτὴν τὴν κλεπτουργιᾶν.
 Χασὰν πασιᾶν προστάζει διὰ νά κατεβῆ
- 1115 Στερβίναν νά πλακώσῃ στὴν Σούλην νά ἐμβῆ.
 πηγαίνουν λιμουριάζουν καὶ καίουν τὰ χωριά
 καὶ κάμνουν τῶν λακιώτων μεγάλην λιμουριά
 λιμούριαζαν σαγάνια, κακάβια καὶ σχινιά (¹)
 λουστούς, τζαπιά, δικέλια καὶ φκιάρια καὶ γενιά·
- 1120 πρόβατα καὶ γομάρια, κατζίκια καὶ τραγιά,
 γελάδια καὶ μουλάρια τοῦ δυστυχοῦς ραγιά
 καὶ γιάμπολαις καὶ τζέργαις καὶ κάπαις λογιασταῖς
 ποδιαῖς καὶ ντουλαμάδες κι' ὀμπόλαις πλουμπισταῖς,
 μπῆκαν σταῖς ἐκκλησίαις κι' ἔκαμαν λιμουριά
- 1125 ἐπῆραν κολυμβήθρας, εἰκόνας καὶ κηριά
 Χρουσὶτ πασιᾶς μηνάει στὴν Σούλην παρευθὺς
 διὰ νά προσκυνήσουν σουλιῶται ὄλ' εὐθύς.
 μήνυσε καὶ στὸ κάστρο σ' αὐτὴν τὴν Γκεγκουριά
 διὰ νά προσκυνήσῃ κι' αὐτὴ ἡ τοσκιριά

σ. 77

σ. 78

¹) αὐτὰ εἶναι τῶν χειριᾶτων τὸ βιό.